

Farklı meslek çalışanlarının erkek hemşirelere ilişkin görüşleri *

Ayla Ünsal **
İbrahim Akalın ***
Volkan Yılmaz ****

Amaç: Bu çalışma, farklı meslek gruplarında çalışan bireylerin erkek hemşirelere ilişkin görüşlerini belirlemek amacı ile yapılmıştır.

Yöntem: Araştırmanın evrenini, Ahi Evran Üniversitesi merkez kampüslerinde görev yapan akademisyenler (187), Kırşehir Cumhuriyet İlköğretim Okulu öğretmenleri (107) ve Kırşehir Ahi Polis Karakolu ile Çevik Kuvvet Birimi'ndeki polis memurları (100) olmak üzere toplam 394 kişi oluşturmuştur. Evrendeki tüm kişiler araştırmaya dahil edilmiş ama onların % 18'i zamanı olmadığı için araştırmaya katılmak istememiş, toplam 323 kişi araştırmaya gönüllü olarak katılmıştır. Araştırma verileri 14 Ocak–15 Mart 2008 tarihleri arasında, araştırmacılar tarafından geliştirilen soru formu ile toplanmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılanların % 42.1'i akademisyen, % 31.0'ı polis, % 26.9'u ise öğretmendir. Katılımcıların % 78.0'i erkek, % 22.0'si kadın, yaş ortalamaları 37.09±7.93 ve % 34.7'si lisans mezunudur. Katılımcıların % 69.3'ü erkek hemşirelerin olduğunu bilmektedir. Bilenlerin % 66.9'u bu durumu medya aracılığı ile öğrendiğini belirtmiştir. Katılımcıların % 58.5'i erkek hemşirelere nasıl hitap edileceğini bilmediklerini, % 45.8'i erkek hemşirelerin normal kıyafet üzerine beyaz önlük, % 37.5'i ise hemşire üniforması giydiklerini ifade etmiştir. Katılımcıların % 53.6'sının "*halkın erkek hemşirelere tepkisi olumlu olur*", % 85.8'inin "*erkekler de bayanlar kadar iyi hemşirelik yapabilir*" ve % 78.3'ünün "*erkeklerden de hemşire olabilir*" şeklinde görüş bildirdikleri saptanmıştır.

Sonuç: Farklı meslek çalışanlarının erkek hemşireler hakkındaki düşüncelerinin olumlu olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Erkek hemşireler; farklı meslek çalışanları; hemşirelik

*Bu çalışma Hemşirelik ve Ebelikte Kültürlerarası Yaklaşım Sempozyumu'nda poster bildiri olarak sunulmuştur. 09–11 Nisan 2009, Çanakkale.

**Yrd. Doç. Dr. Ayla Ünsal, Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, aunsal@ahievran.edu.tr

***İbrahim Akalın, 3. sınıf öğrencisi, Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, yedibo@hotmail.com,

****Volkan Yılmaz, 3. sınıf öğrencisi, Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, volkan1984@hotmail.com

Opinions of different profession working people related men nurse

Aim: The aim of this study was to determine opinions of different profession working people related men nurse.

Methods: The universe of the study was identified as 304 people from employed academics in Ahi Evran University center campus (187), teachers in Kırşehir Cumhuriyet Primary School (107), and police officers in Kırşehir Ahi Police Station and in Riot Police Unit (100). All students in universe were included in the study but 18 % of whom were not taken into consideration so the research was carried out with 323 voluntary people. This study data was collected that a questionnaire form developed by the researchers was used as the data gathering tool in the period 14 January-15 March 2008.

Results: It was found that participants in this study were academics 42.1 %, police officers 31.0 % and 26.9 % teachers. The mean age of the participants was 37.09 ± 7.93 years, 78.0 % of them were male, 22.0 % of them female, and 34.7 % bachelor. It was determined that 69.3 % of the participant's had awarded men nurse. 66.9 % of these participants had determined that this condition was informed by media. 58.5 % of participants reported that to be ignorant of how to call men nurse. 45.8 % of them reported men nurse wears normal dress upon white laboratory coat, 37.5 % of them reported men nurse wears nursing uniform. 53.6 % of participants reported that community were to reply in the affirmative at men nurse, 85.8 % of them male can also do female nursing, and 78.3 % of them men were also nurse.

Conclusions: Different profession working people opinions are affirmative at men nurse.

Keywords: Men nurse; different profession working people; nursing

Giriş

Hemşireliğin sosyolojik özelliklerinin en başında cinsiyet faktörü gelir. Hemşirelik tüm dünyada kadınların baskın olduğu mesleklerden biridir. Günümüzde ise erkek hemşireler her geçen gün artmaktadır (Evans, 1997; Foreman, 1997; Ulusoy & Görgülü, 2001; Yavuz & Dramalı, 1999; Williams, 1995). Dünyada ve Türkiye’de hemşirelik mesleğine bakış açısı her geçen gün değişmekte ve gelişmektedir. Erkek hemşirelerin sayısının artması toplumsal beklentilerin değiştiğini yansıtmaktadır. Bu artışın nedeni olarak hemşireliğin daha iyi bir statü kazanma, cinsiyette denge sağlama, erkeklerin bu mesleğe olan endişelerini azaltma, kariyer imkanları, iş güvenliği ve maaş gibi pek çok durum söz konusudur (Boughan, 2001; Evans, 1997; Meadus & Twomey, 2007; Ulusoy & Görgülü, 2001; Yavuz & Dramalı, 1999).

Hemşirelik tarihi neredeyse yalnız kadınların becerilerinin tarihi olmasına rağmen dördüncü ve beşinci yüzyıllarda erkeklerde hemşire olarak çalışmaya başlamıştır (Evans, 2004). Amerika’da 1898’den bugüne erkek hemşireler görev yapmakta ve meslek adına yararlı sonuçlar görülmektedir. İngiltere’de hemşirelerin % 10’u, Kanada’da % 9.5’i erkek hemşirelerden oluşmaktadır (Galbraith, 1991).

Ülkemizde ilk olarak Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu’ndan 1963-1967 yılları arasında 14 erkek hemşire mezun olmuştur. Bu mezunlardan sonra bir süre öğrenci almayan hemşirelik yüksekokulları son yıllarda yeniden erkek öğrenci almaya başlamıştır (Yavuz & Dramalı, 1999). Türkiye’de hemşirelik eğitimi veren tüm okullara erkek öğrencilerin alınmaya başlanması 25/04/2007 tarihi itibari ile yeniden düzenlenerek kabul edilen 5634 sayılı “Hemşirelik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”da yapılan değişikliğin sonucudur (THD, 2009). Ülkemizde erkek hemşirelerin sayısının çok az olmasının ve hemşireliğin kadınlara özgü bir meslek olarak algılanmasının mesleğin gelişimini olumsuz yönde etkilediği de düşünülmektedir (Delice, 2006).

Literatürde sağlıklı ve hasta bireylerin, sağlık ekibi üyelerinin, hemşire akademisyen ve hemşire adayların erkeklerin hemşirelik mesleğinde yer almaları konusunda olumlu görüşler belirttiği pek çok çalışma bulunmaktadır.

Eksen ve ark.nın çalışmasında (1999) vatandaşların % 54.5’i erkek hemşirelerin olması gerektiği belirtmişlerdir.

Özbaşaran ve ark.nın yaptığı çalışmada (2002) hastaların % 44.4'ü, Fadiloğlu ve ark.nın yaptığı çalışmada (1992) hastaların % 54.0'ü erkeklerin de hemşire olabileceğini ifade etmişlerdir.

Hemşireler farklı nedenlerle aralarında karşı cinsten meslektaş istemektedir (Savaşer ve ark., 1997). Eksen ve ark.nın çalışmasında (1999) hemşirelerin % 89.1'i, Özbaşaran ve Taşpınar'ın çalışmasında (1998) hemşirelerin % 92.1'i mesleğe erkeklerin katılması gerektiğini düşünmektedir. Eksen ve ark.nın çalışmasında (1999) doktorların % 52.8'ü erkek hemşire istemektedir.

Hemşirelik öğrencilerinin bu konudaki düşüncelerine ilişkin çalışmalar incelenmiş sonuçların hep olumlu yönde olduğu saptanmıştır. Sarıtaş ve ark.nın çalışmasında (2007) % 82.2'si, Kocaer ve ark.nın çalışmasında (2004) % 96.9'u, Arıkan ve ark.nın çalışmasında (2000) % 80.0'i, Eksen ve ark.nın çalışmasında (1999) yüksek okul hemşirelik öğrencilerinin % 73.9'u, sağlık meslek lisesi hemşirelik bölümü öğrencilerinin % 58.4'ü, Karadakovan'ın çalışmasında (1997) % 76.8'i, Dindar ve Şıpkın'ın çalışmasında da (1996) % 69.7'si erkeklerin de hemşire olabileceğini belirtmişlerdir.

Hemşire akademisyenler üzerinde yapılan çalışmada da öğretim elemanların % 100'ü erkeklerin hemşireliğe alınması gerektiğini belirtmiştir (Kocaer ve ark., 2004).

Türkiye'de bu konuda ağırlıklı olarak sağlık personelinin ve hemşirelik öğrencilerinin görüşleri bulunmaktadır. Bu çalışma, erkek hemşirelerin toplum tarafından tanınması ve kabul görmesine yardım etme düşüncesinden yola çıkarak farklı meslek çalışanlarının erkek hemşireler hakkındaki düşünceleri belirlemek amacı ile yapılmıştır.

Materyal ve Metod

Araştırmanın evrenini, Ahi Evran Üniversitesi merkez kampüslerinde görev yapan akademisyenler (187), Kırşehir Cumhuriyet İlköğretim Okulu öğretmenleri (107) ve Kırşehir Ahi Polis Karakolu ile Çevik Kuvvet Birimi'ndeki polis memurları (100) olmak üzere toplam 394 kişi oluşturmuştur. Evrendeki tüm kişiler araştırmaya dahil edilmiş ama onların % 18'i zamanı olmadığı için araştırmaya katılmak istememiş, toplam 323 kişi araştırmaya gönüllü olarak katılmıştır.

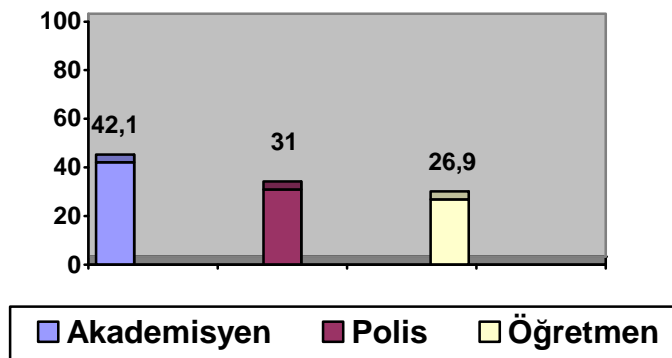
Araştırmaya ilgili kurumlardan gerekli izinler alınarak başlanmıştır. Veriler 14 Ocak-15 Mart 2008 tarihleri arasında, araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda geliştirilen

soru formu ile toplanmıştır (Arıkan ve ark., 2000; Eksen ve ark., 1999; Fadiloğlu ve ark., 1992; Karadakovan, 1997; Kocaer ve ark., 2004; Özbaşaran & Taşpınar, 1998; Özbaşaran ve ark., 2002; Savaşer ve ark., 1997). Soru formu, tanıtıcı özellikler ve erkek hemşirelere ilişkin 10 sorudan oluşmuştur. Tanıtıcı özelliklere ilişkin bireylere meslekleri, cinsiyetleri, yaşları, eğitim durumlarına yönelik sorular sorulmuştur. Erkek hemşirelere ilişkin ise; ülkemizde çalışan ya da okuyan erkek hemşire olup olmadığı, hemşirelik yapan erkeklere ne şekilde hitap edileceği, onların hangi üniformayı giyeceği, onlara halkın tepkisinin nasıl olacağı ve erkeklerin hemşirelik yapıp yapamayacağına yönelik sorular sorulmuştur. Soru formunda “Erkek hemşireler olmalı mı?” sorusunun nedenleri açık uçlu olarak sorulmuş, bu sorunun nedenleri ayrıca sorgulanmıştır. Öncelikle 20 katılımcıya soru formunun ön uygulaması yapılmış herhangi bir düzeltme gerçekleşmediği için bu veriler de araştırmaya dahil edilmiştir. Soru formunu yanıtlama süresi 5-10 dakika arasında sürmüştür. Veriler SPSS 11.0 paket programında sayı, yüzde, ortalama, ki-kare analizleri ile değerlendirilmiştir.

Bulgular ve Tartışma

Araştırmaya katılanların % 42.1’i akademisyen, % 31.0’ı polis, % 26.9’u ise öğretmendir (Grafik I). Katılımcıların % 78.0’i erkek, % 22.0’si kadın, yaş ortalamaları 37.09 ± 7.93 ve % 34.7’si lisans mezunudur (Tablo 1).

Grafik I: Katılımcıların Mesleklere Göre Dağılımı

Katılımcıların erkek hemşirelere ilişkin düşünceleri Tablo 2’de sunulmuştur. Farklı meslek çalışanlarının % 69.3’ü erkek hemşirelerin varlığından haberdardır. Onlar erkek hemşirelerin varlığını medya (% 66.9), çevresinde tanıdıkları erkek hemşireler (% 24.5) ve hastanede çalışan erkek hemşireler (% 8.4) aracılığı ile bildiklerini belirtmişlerdir. Türkiye’de

1967 yılından itibaren çok az sayıda erkek hemşire görev yapmakta, bunlar da sağlık memuru adı ile anılmaktaydı (Yavuz & Dramalı, 1999). Ancak 2 yıl önce düzenlenen Hemşirelik Kanunu ile Türkiye’deki hemşirelik okullarına erkek öğrenciler alınmaya başlanmıştır (THD, 2009). Son iki yıldır bu konu medyada fazlaca yer almış katılımcılarında erkek hemşirelerin varlığını ağırlıklı olarak medyadan öğrenmesi beklenen bir sonuçtur.

Tablo 1. Katılımcıların Tanıtıcı Özellikleri (N=323)

Tanıtıcı Özellikler	Sayı	%
Meslek Grupları		
-Akademisyen	136	42.1
-Polis	100	31.0
-Öğretmen	87	26.9
Cinsiyet		
-Kadın	71	22.0
-Erkek	252	78.0
Yaş Ortalamaları	37.09±7.93 (max: 66, min: 21)	
Eğitim Durumları		
-Lise mezunu	23	7.1
-Ön lisans mezunu	64	19.8
-Lisans mezunu	112	34.7
-Yüksek lisans mezunu	51	15.8
-Doktora mezunu	73	22.6

Katılımcıların % 58.5’i onlara nasıl hitap edileceğini bilmediğini belirtirken % 21.4’ü onlara da bayan hemşirelere olduğu gibi hemşire denmesi gerektiğini söylemiştir. Bu konuda erkek hemşireler için hemşir (% 10.2), sağlıkçı (% 4.6), hemşo (% 1.6), beyefendi (% 1.3), birader, hastabakıcı, hemşbay (% 0.6), şifaer, hemşmen (% 0.3) gibi pek çok hitap şeklinin de kullanılabileceğini ifade edenler olmuştur. Kocaer ve ark.nın hemşire akademisyenler ve öğrenciler üzerinde yaptığı çalışmada (2004), öğrenciler erkek hemşirelere hitap konusunda “hemşire” (% 52.8), “hemşir” (% 22.4), “sağlık memuru” (% 4.7) gibi yanıtlar verdikleri % 15.7’sinin ise bu konuda görüş bildirmediği bulunmuştur. İnsanlar hemşire kelimesinin Farsça kız kardeş, bacı anlamına gelmesi nedeni ile bu kelimenin erkekler için uygun olmayacağını düşünüyor, bu doğrultuda da yeni hitaplar bulma çabasına giriyor olabilir. Erkek hemşireler için sıkça kullanılmaya çalışılan, hemşireye en yakın kelime ve farklı bir cinsiyeti ifade edebileceği düşünülen hemşir kelimesinin Türk Dil Kurumu’na göre hiçbir anlamı yoktur (TDK, 2009). Bu konuda Amerika’da Louisiana Hastanesi Hemşirelik Müdürü ve Amerikan Erkek Hemşireler Meclisinin Sekreteri Hebert ve aynı hastanede çalışan Dr. Heasley erkek hemşirelerin biraz da isimlerinden dolayı sayılarının hala yeterince artmadığını belirtmişlerdir. Bu iki bilim adamı erkeklerden sonra hemşirelik mesleğinin her iki cinsi de

kapsayan “medics” şeklinde evrensel bir isimle anılması gerektiğini savunmaktadır (Marysville, 2002). Hemşirelik Kanunu’nda cinsiyet ayrımı yapılmaksızın erkeklerin de hemşire olabileceği belirtilmiş fakat hitap şekliyle ilgili herhangi bir ifade bulunmamaktadır (THD, 2009). Erkek hemşirelere bayan hemşirelere olduğu gibi hemşire kelimesi ile hitap edilecek ama bu hitap şekli zamanla toplumumuza yerleşecektir.

Katılımcıların % 45.8’i erkek hemşirelerin beyaz önlük, % 42.7’si hemşire üniforması giymesi gerektiğini belirtirken % 11.5’i bu konuda bir şey bilmediğini ifade etmiştir. Katılımcıların erkek hemşireler için beyaz önlük giymeli ifadesi belki de onları bayan hemşirelerden farklı kılmak adına olabilir. Erkek hemşireler hitap konusunda olduğu gibi üniforma konusunda da bayan meslektaşlarının giydiği üniformayı giymektedir. Ayrıca beyaz önlüğü sağlık ekibi üyeleri arasında hekimler giymekte, böyle bir durumda erkek hemşirelerin hekimlerle karıştırılması söz konusu olabilir.

Katılımcıların % 72.8’ine (% 19.2 + % 53.6) göre halkın erkek hemşirelere tepkisi olumlu olacaktır. Katılımcıların % 85.8’i erkeklerin hemşirelik yapabileceğini düşünmekte, % 78.3’ü erkeklerin de hemşire olması gerektiğini savunmaktadır. Bu konuda ulusal ve uluslar arası düzeyde ve farklı örneklem gruplarında yapılan pek çok çalışma, araştırmanın bu konudaki bulgularını desteklemektedir (Arıkan ve ark., 2000; Boughn, 2001; Dindar & Şıpkın, Eksen ve ark., 1999; Evans, 2004; Fadiloğlu ve ark., 1992; 1996; Karadakovan, 1997; Kleinman, 2004; Kocaer ve ark., 2004; Mackintosh, 1997; Meadus & Twomey, 2007; Özbaşaran & Taşpınar, 1998; Özbaşaran ve ark., 2002; Sarıtaş ve ark., 2007; Savaşer ve ark., 1997).

Tablo 2. Katılımcıların Erkek Hemşireler Hakkındaki Düşünceleri (N=323)

Düşünceler	Sayı	%
Erkek hemşire olup olmadığını bilme durumu		
-Biliyor	224	69.3
-Bilmiyor	99	30.7
Erkek hemşirelerin var olduğu bilenlerin bunu nereden öğrendiği*	Sayı	%
-Medya (TV, internet, radyo, gazete)	150	66.9
-Çevredeki tanıdık erkek hemşireler	55	24.5
-Hastanede çalışan erkek hemşireler	19	8.4
Erkek hemşirelere hitap şekli	Sayı	%
-Bilmiyor	189	58.5
-Hemşire	69	21.4
-Hemşir	33	10.2
-Sağlıkçı /Sağlık memuru	15	4.6
-Hemşo	5	1.6
-Beyefendi	4	1.3
-Birader	2	0.6

-Hastabakıcı	2	0.6
-Hemşbay	2	0.6
-Şifaer	1	0.3
-Hemşmen	1	0.3
Erkek hemşirelerin üniforması		
-Beyaz önlük	148	45.8
-Hemşire üniforması	138	42.7
-Bilmiyor	37	11.5
Erkek hemşirelere halkın tepkisi		
-Kesinlikle olumlu	62	19.2
-Olumlu	173	53.6
-Ne olumlu ne olumsuz	59	18.3
-Olumsuz	23	7.1
-Kesinlikle olumsuz	6	1.9
Erkekler hemşirelik yapabilir mi?		
-Yapabilir	277	85.8
-Yapamaz	24	7.4
-Kararsızım/Fark etmez	22	6.8
Erkekler hemşire olmalı mı?		
-Olmalı	253	78.3
-Olmamalı	27	8.4
-Kararsızım/Fark etmez	38	11.8
-Herhangi bir görüş bildirmeyenler	5	1.5

*Yüzdeler n=224 üzerinden alınmıştır.

Araştırmada katılımcıların meslekleri ile erkek hemşirelere ilişkin düşünceleri karşılaştırılmıştır (Tablo 3). Farklı meslek grupları ile erkek hemşirelerin varlığını bilme ($p<0.05$), erkek hemşirelere halkın tepkisi ($p<0.01$), erkeklerin hemşirelik yapabilme ve erkeklerin hemşire olma ($p<0.001$) durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunmuştur. Erkek hemşirelerden haberdar olma konusunda anlamlılığın akademisyenler ve polislerden kaynaklandığı belirlenmiştir. Öğretmenler diğer meslek gruplarına göre daha fazla oranda halkın erkek hemşirelere tepkisinin olumlu olacağını (% 79.5), erkeklerin hemşirelik yapabileceğini (% 93.4) ve erkeklerden de hemşire olması gerektiğini (% 83.8) ifade etmişlerdir. Toplumda önemli statüleri olan bu üç meslek grubu üyelerinin erkek hemşirelerin varlığını bilmesi ve onlara karşı olumlu düşüncelerini belirtmesi hemşirelik mesleği özellikle de yeni erkek hemşire adaylar için oldukça önemlidir.

Tablo 3. Katılımcıların Meslekleri ile Erkek Hemşirelere İlişkin Düşünceleri (N=323)

Erkek Hemşirelere İlişkin Düşünceler	Katılımcıların Meslekleri			X ² test
	Akademisyen n (%)	Polis n (%)	Öğretmen n (%)	p
Erkek Hemşirelerin Varlığı				X ² =6.527
- Biliyor	87 (38.8)	79 (35.3)	58 (25.9)	SD=2
- Bilmiyor	49 (49.5)	21 (21.2)	29 (29.3)	.038
Erkek hemşirelere hitap şekli				X ² =5.425
-Hemşire	48 (55.2)	55 (55.0)	86 (63.2)	SD=4
-Diğer hitaplar	23 (26.4)	18 (18.0)	24 (17.6)	.246
-Bilmiyor	16 (18.4)	27 (27.0)	26 (19.1)	
Erkek hemşirelerin üniforması				X ² =5.766
-Hemşire üniforması	31 (35.6)	45 (45.0)	62 (45.6)	SD=4
-Beyaz önlük	49 (56.3)	41 (41.0)	58 (42.6)	.217
-Bilmiyor	7 (8.0)	14 (14.0)	16 (11.8)	
Erkek hemşirelere halkın tepkisi				X ² =21.60
-Kesinlikle olumlu	18 (20.7)	17 (17.0)	27 (19.9)	2
-Olumlu	39 (44.8)	53 (53.0)	81 (59.6)	SD=8
-Ne olumlu ne olumsuz	22 (25.3)	15 (15.0)	22 (16.2)	.006
-Olumsuz	8 (9.2)	9 (9.0)	6 (4.4)	
-Kesinlikle olumsuz	---	6 (6.0)	---	
Erkeklerin hemşirelik yapabilme durumu				X ² =22.36
-Yapabilir	72 (82.8)	78 (78.0)	127 (93.4)	8
-Yapamaz	8 (9.2)	16 (16.0)	---	SD=4
-Kararsızım/Fark etmez	7 (8.0)	6 (6.0)	9 (6.6)	.000
Erkekler hemşire olmalı mı?				X ² =35.86
-Olmalı	67 (77.0)	72 (72.0)	114 (83.8)	5
-Olmamalı	12 (13.8)	15 (15.0)	---	SD=6
-Kararsızım/Fark etmez	8 (9.2)	8 (8.0)	22 (16.2)	.000
-Herhangi bir görüşü yok	---	5 (5.0)	---	

Erkek hemşirelere hitap ve giyecekleri üniforma konusunda farklı meslek üyeleri arasında herhangi bir anlamlılık saptanmamıştır (p>0.05). Üç meslek grubu da çoğunlukla erkek hemşirelere “hemşire” diye hitap edileceğini belirtmiştir. Erkek hemşirelerin giyecekleri üniforma konusunda ağırlıklı olarak öğretmenler ve polisler “hemşire üniforması” (% 45.6, % 45.0), akademisyenler ise “beyaz önlük” (% 56.3) şeklinde görüş bildirmiştir.

Katılımcıların % 78.3’ü erkeklerin hemşire olması gerektiğini ve bu konuda “cinsiyet ayrımı olmamalı” (% 46.1), “ihtiyaç var” (% 41.2), “yapacaklarına inanıyorum” (% 2.9), “işsizlik” (% 1.9) gibi nedenlerin olduğunu belirtmişlerdir.

Eksen ve ark.nın yaptığı çalışmada (1999), vatandaşların % 42.0’si erkeklerin hemşirelik mesleğine alınma nedeni olarak “herkes eşittir”, % 48.4’ü ise “erkeklere erkek, kadınlara bayan hemşireler bakmalı” şeklinde yanıtlar verdiği görülmüştür. Kocaer ve ark.nın

yaptığı çalışmada (2004), hemşire akademisyenlerin % 89'u hemşireliğe erkek üyelerin alınması "hemşirelik mesleğinin statüsünü artırır", % 86'sı "hemşireliğe karşı önyargılar azalır" şeklinde görüşler belirtmişlerdir. Bu doğrultuda araştırmanın konu ile ilgili sonuçları literatür tarafından desteklenmektedir.

Araştırma kapsamındaki bireylerin % 8.4'ü erkeklerden hemşire olmamalı şeklinde görüş bildirmiştir. Bunun nedeni olarak da; "*hemşirelik bayanlara özgü bir meslek erkekler yapamaz*" (% 52.3), "*bayanlar hastalara daha iyi şefkat gösterir*" (% 47.6) şeklinde görüşler belirtmişlerdir.

Yapılan bazı çalışmalarda hemşirelik mesleğinin kadına yakıştığı, toplumun erkek hemşirelere tepki gösterebileceği ve erkek hemşirelerin hastalarla iletişim güçlüğü yaşayabileceği gibi bir takım toplumsal baskılar nedeni ile erkeklerin hemşire olmaması gerektiği saptanmıştır (Kocaer ve ark., 2004; Savaşer ve ark., 1997; Tseng, 1997). Bunu destekleyen farklı çalışma bulgularında ise hastaların erkek hemşirelerden bakım almayı isteme oranlarının düşük olduğu belirlenmiştir (Ahmad & Alasad, 2007; Oktay, 1989). Geleneksel olarak hemşireliğin ağırlıklı olarak kadınlara ait olması onun kadın mesleği olarak görülmesine neden olabilir (Kleinman, 2004; Ulusoy & Görgülü, 2001). Ancak bu konudaki olumsuz görüşlerin olumlu görüşlere nazaran daha düşük oranda olması geleneksel bakış açısının zamanla aşılabileceğini düşündürmektedir.

Bireylerin % 11.8'i bu konuda kararsız/fark etmez şeklinde görüş bildirirken % 1.5'i ise görüş bildirmemiştir. Kararsız olanların % 25.0'i "*erkekler bayanlar kadar hassas olmayabilir*", % 16.6'si "*toplumun erkek hemşirelere alışması zaman alır*", % 8.3'ü ise "*bayanların iş sahası daralır*", "*faydalı olabilirler*", "*hemşirelik bayan mesleği olarak kabul ediliyor*" şeklinde nedenler belirtmişlerdir.

Delice'nin çalışmasında (2006) bir hekim; "tıbbın başladığı dönemlerde doktorluk yapanların erkek olması ve bunların yardımcılarının kadın olması belki hemşireliğin hep bayanlardan ibaret olması düşüncesine neden olmuştur. Hem kadınlar daha anaç daha sevecen olabilir. Ama bazı yerlerde erkek hemşire de vardı. Hiç sıkıntı olmadı. Normal hemşire gibi çalışıyorlar. Erkek de hemşire olabilir. Bazı bölümler için daha iyi de olabilir" şeklinde görüş bildirmiştir. Aynı çalışmada farklı bir hekim ise; "erkeklerin hemşire olması bazı durumlarda daha iyi olabilir bence de. Hasta çevirme, kaldırma gibi işleri daha kolay yaparlar. Ama kadınlarda daha itaatkâr, bir erkek hemşire ile sert tartıştığında kavga etmen bile gerekebilir. Kadın en fazla ağlar" şeklinde bir görüş bildirmiştir. Yavuz ve Dramalı'nın çalışmasında (1999), yurtdışında erkek öğrenci hemşirelerin kişilik özelliklerine ilişkin pek çok çalışma

yapıldığı belirtilmiştir. Hemşirelikte okuyan erkek öğrencilerin hemşirelikte okumayan erkek öğrencilere nazaran duyarlılık oranlarının daha yüksek olduğu, kız ve erkek hemşire öğrencilerin kişilik yapılarının birbirine benzerlik gösterdiği, erkek hemşirelik öğrencilerinin empati skorları, sosyal, estetik ve teorik ölçümlerinin yüksek olduğu, hemşirelikteki erkeklerin diğer mesleklerdeki erkeklerle karşılaştırıldığında emosyonel olarak daha stabil, daha sempatik, daha soyut, daha şefkatli ve daha hassas olduğu saptanmıştır. Bu sonuçlar katılımcıların “erkekler bayanlar kadar hassas olmayabilir” düşüncelerini pek desteklememektedir. Türkiye’de çok yeni olan erkek hemşirelerin topluma faydaları, hemşirelik mesleğine kazandırdıkları zamanla anlaşılacaktır.

Sonuç

Bu araştırmada farklı meslek çalışanlarının erkek hemşireler hakkındaki düşüncelerinin olumlu olduğu saptanmıştır. Özellikle öğretmenlerin bu konudaki olumlu düşünceleri dikkati çekmektedir. Bu ve benzeri çalışma sonuçlarının mesleğe yeni katılan erkek hemşire adaylarla paylaşılması onların mesleğe adaptasyonuna yardımcı olabilir. Aynı ya da farklı meslek gruplarında benzer çalışmalar yapılarak toplumun erkek hemşirelere ve dolayısıyla hemşirelik mesleğine ilişkin farkındalıkları artırılabilir.

Kaynaklar

Ahmad, M.M., & Alasad, J.A. (2007). Patients’ preferences for nurses’ gender in Jordan. *Int J Nurs Pract.*, 13, 237-242.

Arıkan, D., Karaman, Z., & Yağcı, G. (2000). Hemşirelik yüksekokulu öğrencilerinin eğitimde ve mesleki alanda erkek hemşire adaylara bakış açısı. *Atatürk Üniv. HYO Derg.*, 3, 36-43.

Boughn, S., 2001. Why women and men choose nursing. *Nurs Health Care Perspect.*, 22, 14-19.

Delice, S.T. (2006). Hemşirelik mesleği ve toplumsal cinsiyet rollerinin mesleğe etkilerinin betimlenmesi. Ankara Üniv. Tıp Fak., Erişim: 05 Mart 2009, <http://acikarsiv.an kara.edu.tr/fulltext/2021.pdf>.

Dindar, İ., & Şıpkın, S. (1996). Trakya Üniversitesi Edirne Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin sosyoekonomik özellikleri, sorunları ve mesleksi beklentilerinin araştırılması. *Türk Hemşireliğinde Yüksek Öğrenimin 40. Yılı Sempozyum Kitabı* (1995). Ege Üniversitesi Basımevi, 49-57. İzmir.

Eksen, M., Birgili, F., Tümer, A., Bozyer, İ., Gezer, N., & Karaefe, M. (1999). Hemşire, öğrenci hemşire, doktor ve vatandaşların hemşirelik üzerindeki görüşleri. IV. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Semp. Kitabı. *Çevik Mat.*, 375-379. İstanbul.

Evans, J. (1997). Men in nursing: issues of gender segregation and hidden advantage. *J Adv Nurs.*, 26, 226-231.

Evans, J. 2004. Men nurses: a historical and feminist perspective. *J Adv Nurs.*, 47, 321-328.

Fadıloğlu, Ç., Işık, A., Özbayır, T., Özsoy, S.A., Saruhan, A., & Sarıkaya, A. (1992). Hastaların hemşireleri değerlendirmesi. II. Ulusal Hemşirelik Kong. Kitabı. Ege Üniv. Basımevi, 659-671. İzmir.

Foreman, M. (1997). Are men taking over the nursing profession? *Contemp Nurse*, 6, 26-29.

Galbraith, M. (1991). Attracting men to nursing: what will they find important in their career?. *J Nurs Educ.*, 30, 182-186.

Karadakovan, A. (1997). Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu öğrencilerinin mesleğin statüsü ve hemşireliğe erkek öğrenci alınmasına ilişkin görüşleri. III. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Semp., 376-383. İstanbul.

Kleinman, C.S. (2004). Understanding and capitalizing on men's advantages in nursing. *J Nurs Adm.*, 34, 78-82.

Kocaer, Ü., Öztop, T., Usta, N., Gökçek, D., Bahçecik, N., Öztürk, H. & Pashı, E. (2004). Hemşirelik mesleğinde erkek üyelerin yeri. *Atatürk Üniv. HYO Derg.*, 7, 23-29.

Mackintosh, C. (1997). A historical study of men in nursing. *J Adv Nurs.*, 26, 232-236.

Marysville, W.A. (2002). Why are there so few male nurses? Erişim: 05 Mart 2009, <http://www.medzilla.com/press61102.html>.

Meadus, R.J., & Twomey, J.C. (2007). Men in nursing: making the right choice. *Can Nurse*, 103, 13-16.

Oktay, S. (1989). Hastalar kendilerine bakım verenlerin hangi cinsten olmasını ister?. *Hemşirelik Bülteni*, 3, 18-22.

Özbaşaran, F., & Taşpınar, A. (1998). Hemşireler mesleklerine erkek üye alınmasını istiyorlar mı? *Ege Üniv. HYO Derg.*, 14, 271-281.

Özbaşaran, F., Taşpınar, A., & Çakmakçı, A. (2002). Hastalar kendilerine bakım verenlerin cinsiyeti konusunda ne düşünüyorlar? *Atatürk Üniv. HYO Derg.*, 5, 11-17.

Sarıtaş, S., Karadağ, M., & Ayar, D. (2007). Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin erkek hemşireyi algılama düzeylerinin değerlendirilmesi. 4. Uluslar arası 11. Ulusal Hemşirelik Kong. Kitabı. Tübitak, 223. Ankara.

Savaşer, S., Yıldız, S., Bahçecik, N., & Pek, H. (1997). Hemşirelerin mesleğe erkek üyelerin alınmasına yönelik düşünceleri, III. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Semp. Kitabı. 170-177. İstanbul.

Tseng, Y.L. (1997). Nursing needs gender education too: how to avoid sexual stereotypes influencing male nursing students. *J Nurs*, 44, 56-60.

Türk Dil Kurumu (2009). Hemşire. Erişim: 01 Mart 2009, <http://tdkterim.gov.tr/bts/?kategori=veritbn&kelime sec=152908>.

Türk Hemşireler Derneği (2009). Hemşirelik Kanunu. Erişim: 01 Mart 2009, http://www.turkhemsirelerder negi.org.tr/in dex.php?page=wm_hemkan.

Ulusoy, M.F. & Görgülü, R.S. (2001). Hemşirelik Esasları Temel Kuram, Kavram, İlke ve Yöntemler. TDFO Ltd. Şti., 5. Baskı, 7-8. Ankara.

Yavuz, M. & Dramalı, A. (1999). Erkek öğrencileri içeren hemşirelik eğitimi. IV. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Semp. Kitabı. Çevik Matbaacılık, 234-237. İstanbul.

Williams, C.L. (1995). Hidden advantages for men in nursing. *Nurs Adm Q.*, 19,63-70.